

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: March/April-2023
Geography (Optional) Paper-IX
GEOO9: Population Geography

Day and Date: Saturday, 13/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks
4. Draw the diagram wherever necessary.
5. Allowed to use map stencil, if necessary

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 ..... is the main tool for collecting population statistics.
 1. Article   2. Book   3. Census   4. None of these
- 2 The importance of population geography ..... is more to the factor.
 1. Religious   2. Socio   3. Cultural   4. Above all
- 3 European countries have the largest population in .....
 1. Great Britain   2. Germany   3. France   4. Above all
- 4 In North America, the region of ..... has a dense population due to industrialization.
 1. Misisipi   2. Panchmahasarovar   3. Pacific coast   4. Above all
- 5 The population growth rate in India till 1971 was .....
 1. More   2. Low   3. Medium   4. Stable
- 6 In a country with sufficient population .....
 1. Low manpower   2. Low per capita income   3. High agricultural productivity   4. Low agricultural productivity
- 7 In which of the following periods did the world's population grow exponentially?
 1. Ancient Period   2. Pre-Industrial Revolution Period   3. Post-Industrial Revolution
- 8 About 90% of the world's population lives in the region.
 1. The mountain   2. Plateau   3. Field   4. None of these
- 9 Which state of India has the highest population density.
 1. Bihar   2. Kerala   3. West Bengal   4. Maharashtra
- 10 The most literate state in India is .....
 1. Maharashtra   2. Tamilnadu   3. Gujarat   4. Kerala
- 11 Birth rate ..... affects this economic factor.
 1. Type of occupation   2. Divorce   3. Marriage age   4. Child murder

- 12 The world average birth rate in 2003 was .....
- 1.20 2. 21 3.22 4.23
- 13 In the underdeveloped countries of the world, it is at the genetic level.
- 1.More 2. Moderate 3.Low 4.Less
- 14 The number of babies born per 1000 population in a given year in a particular region is ..... birth rate.
- 1.Simple 2.General 3.Age Specific 4.Total
- 15 Unemployment growth is responsible for which migration?
- 1.Component of attraction 2. Attraction factor 3.Internal component 4.Geographical factor

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Definition of population Geography.
- 2 Sources of population data
- 3 Growth of population in India
- 4 Effects of migration

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Descriptive nature of population Geography
- 2 Concept of minimum population
- 3 Types of mortality
- 4 mortality trend in India

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the growth of world population
- 2 Explain the population change in detail

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4. आवश्यक ठिकाणी आकृती काढा
5. नकाशा स्टेनसिल वापरण्यास परवानगी आहे.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 लोकसंख्येची आकडेवारी गोळा करण्याचे.....प्रमुख साधन आहे.
1.लेख 2.पुस्तक 3.जनगणना 4.यापैकी नाही
- 2 लोकसंख्या भूगोलाचे महत्व.....घटकाला अधिक आहे.
1.धार्मिक 2.सामाजिक 3. सांस्कृतिक 4.वरील सर्व
- 3 युरोपीय देशात.....ची लोकसंख्या सर्वात जास्त आहे.
1.ग्रेट ब्रिटन 2.जर्मनी 3.फ्रान्स 4.वरील सर्व

- 4 उत्तर अमेरिकेत.....च्या प्रदेशात औद्योगिकरणामुळे दाट लोकवस्ती आढळते.
1.मिसिसीपी 2.पंचमहासरोवर 3. पैसिफिक किनारपट्टी 4.वरील सर्व
- 5 भारतात लोकसंख्या वाढीचा दर सन 19 71 पर्यंत.....होता.
1.जास्त 2.कमी 3.मध्यम 4.स्थिर
- 6 पर्याप्त लोकसंख्या असणाऱ्या देशात.....असते.
१.मनुष्यबळ २.कमी बेकारी ३. दरडोई उत्पन्न जास्त 4.शेतीतील उत्पादकता कमी
- 7 खालीलपैकी कोणत्या कालखंडात जगाची लोकसंख्या मोठ्या प्रमाणावर वाढली.
1.प्राचीन कालखंड 2.औद्योगिक क्रांतीपूर्व काळ 3.औद्योगिक क्रांतीनंतरचा काळ 4.कृषी क्रांतीचा काळ
- 8 जगातील सुमारे 90 % लोकसंख्या.....प्रदेशात राहते.
1.पर्वतीय 2. पठारी 3. मैदानी 4.यापैकी नाही
- 9 भारतातील ..... राज्याची लोकसंख्येची घनता सर्वात जास्त आहे.
1.बिहार 2. केरळ 3.पश्चिम बंगाल 4.महाराष्ट्र
- 10 भारतात सर्वात साक्षर राज्य.....आहे.
1.महाराष्ट्र 2.तामिळनाडू 3. गुजरात 4.केरळ
- 11 जननदरात ..... या आर्थिक घटकाचा परिणाम करतो.
1.व्यवसायाचा प्रकार 2. घटस्फोट 3. विवाहाचे वय 4.बालहत्या
- 12 इ.स. 2003 साली जागतिक सरासरी जन्मदर हजारी ..... होता.
1.20 2.२१ 3.२२ 4.२३
- 13 जगातील अविकसित देशात जनन पातळी ..... आहे.
1.जास्त 2.मध्यम 3.कमी 4.अत्यल्प
- 14 एखाद्या विशिष्ट प्रदेशातील एका वर्षातील 1000 लोकसंख्येमागे जन्मलेल्या अर्भकांची संख्या म्हणजे.....जन्मदर होय.
1. सामान्य 2. ढोबळ 3. वयसापेक्ष 4. एकूण
- 15 बेकारित वाढ हा कोणता स्थलांतरास जबाबदार ठरतो.
1.आकर्षण घटक 2.अपसरण घटक 3.अंतर्गत घटक 4.भौगोलिक घटक

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 लोकसंख्या भूगोलाच्या व्याख्या
- 2 लोकसंख्येची माहिती मिळण्याची ठिकाणे
- 3 भारताची लोकसंख्या वाढ
- 4 स्थलांतराचे परिणाम

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 लोकसंख्या भूगोलाचे वर्णनात्मक स्वरूप
- 2 न्यूनतम लोकसंख्या संकल्पना
- 3 मर्त्यताचे प्रकार
- 4 भारतातील मर्त्यता कल

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 जागतिक लोकसंख्या वाढ स्पष्ट करा.
- 2 लोकसंख्येतील बदल या विषयी सविस्तर चर्चा करा.

*****

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: March/April-2023

Geography (Optional) Paper-IX

GEO09: Population Geography

Day and Date: Saturday, 13/05/2023

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 लोकसंख्येची आकडेवारी गोळा करण्याचे.....प्रमुख साधन आहे.

- 1.लेख 2.पुस्तक 3.जनगणना 4.यापैकी नाही

Option 3

2 लोकसंख्या भूगोलाचे महत्व.....घटकाला अधिक आहे.

- 1.धार्मिक 2.सामाजिक 3. सांस्कृतिक 4.वरील सर्व

Option 2

3 युरोपीय देशात.....ची लोकसंख्या सर्वात जास्त आहे.

- 1.ग्रेट ब्रिटन 2.जर्मनी 3.फ्रान्स 4.वरील सर्व

Option 2

4 उत्तर अमेरिकेत.....च्या प्रदेशात औद्योगिकरणामुळे दाट लोकवस्ती आढळते.

- 1.मिसिसीपी 2.पंचमहासरोवर 3. पैसिफिक किनारपट्टी 4.वरील सर्व

Option 2

5 भारतात लोकसंख्या वाढीचा दर सन 19 71 पर्यंत.....होता.

- 1.जास्त 2.कमी 3.मध्यम 4.स्थिर

Option 1

6 पर्याप्त लोकसंख्या असणाऱ्या देशात.....असते.

- १.मनुष्यबळ २.कमी बेकारी ३. दरडोई उत्पन्न जास्त 4.शेतीतील उत्पादकता कमी

Option 3

7 खालीलपैकी कोणत्या कालखंडात जगाची लोकसंख्या मोठ्या प्रमाणावर वाढली.

- 1.प्राचीन कालखंड 2.औद्योगिक क्रांतीपूर्व काळ 3.औद्योगिक क्रांतीनंतरचा काळ 4.कृषी क्रांतीचा काळ

Option 2

8 जगातील सुमारे 90 % लोकसंख्या.....प्रदेशात राहते.

- 1.पर्वतीय 2. पठारी 3. मैदानी 4.यापैकी नाही

Option 3

9 भारतातील ..... राज्याची लोकसंख्येची घनता सर्वात जास्त आहे.

- 1.बिहार 2. केरळ 3.पश्चिम बंगाल 4.महाराष्ट्र

Option 3

10 भारतात सर्वात साक्षर राज्य.....आहे.

- 1.महाराष्ट्र 2.तामिळनाडू 3. गुजरात 4.केरळ

Option 4

11 जननदरात ..... या आर्थिक घटकाचा परिणाम करतो.

- 1.व्यवसायाचा प्रकार 2. घटस्फोट 3. विवाहाचे वय 4.बालहत्या

Option 1

12 इ.स. 2003 साली जागतिक सरासरी जन्मदर हजारी ..... होता.

1.20 2.२१ 3.२२ 4.२३

Option 3

13 जगातील अविकसित देशात जनन पातळी ..... आहे.

1.जास्त 2.मध्यम 3.कमी 4.अत्यल्प

Option 1

14 एखाद्या विशिष्ट प्रदेशातील एका वर्षातील 1000 लोकसंख्येमागे जन्मलेल्या अर्भकांची संख्या म्हणजे.....जन्मदर होय.

1. सामान्य 2. ढोबळ 3. वयसापेक्ष 4. एकूण

Option 2

15 बेकारित वाढ हा कोणता स्थलांतरास जबाबदार ठरतो.

1.आकर्षण घटक 2.अपसरण घटक 3.अंतर्गत घटक 4.भौगोलिक घटक

Option 1

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 लोकसंख्या भूगोलाच्या व्याख्या

Ans:

2 लोकसंख्येची माहिती मिळण्याची ठिकाणे

Ans:

3 भारताची लोकसंख्या वाढ

Ans:

4 स्थलांतराचे परिणाम

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 लोकसंख्या भूगोलाचे वर्णनात्मक स्वरूप

Ans:

2 न्यूनतम लोकसंख्या संकल्पना

Ans:

3 मर्त्यताचे प्रकार

Ans:

4 भारतातील मर्त्यता कल

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 जागतिक लोकसंख्या वाढ स्पष्ट करा.

Ans:

2 लोकसंख्येतील बदल या विषयी सविस्तर चर्चा करा.

Ans:

